

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer

651748

Onderwerp: **Zienswijze jaarverslag 2021, regionale agenda 2023-2025 en begroting 2023-2026 Groene Metropoolregio**

Voorstel

1. In te stemmen met (verzending van) bijgaande zienswijzebrief over het conceptjaarverslag 2021, de concept-regionale agenda 2023-2025 en de conceptbegroting 2023-2026 van de Groene Metropoolregio.

Inleiding

De Groene Metropoolregio (GMR) heeft tijdig zijn conceptjaarverslag 2021, concept-regionale agenda 2023-2025 en begroting 2023-2026 ingediend. Volgens de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling wordt de gemeenteraad gevraagd een zienswijze in te dienen, uiterlijk 24 juni 2022.

Arnhem neemt sinds de start in 2021 deel aan de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen, een samenwerking van 18 regiogemeenten. De Arnhemse gemeenteraad heeft eind 2020 met de versterkte regionale samenwerking ingestemd via het [raadsvoorstel Versterking regionale samenwerking Arnhem-Nijmegen](#). In november 2021 heeft de gemeenteraad van Arnhem besloten op in te tekenen op alle vijf de opgaven in de regionale agenda 2022 via het [raadsvoorstel intekenen regionale agenda 2022 Groene Metropoolregio](#).

In bijgaande brief hebben wij - vanwege de samenhang tussen de documenten - een gecombineerde zienswijze opgesteld. Wij bieden u deze zienswijze ter besluitvorming aan. We gaan onder Argumenten in op de afzonderlijke documenten en op de voorgestelde zienswijze.

De opgestelde zienswijze over de stukken is overwegend positief. Hij bevat een aantal algemene noties. Daarnaast wordt een aantal specifieke opmerkingen meegegeven voor de regionale agenda en begroting 2023-2025.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt voorzien in de verplichting uit de Wet gemeenschappelijke regelingen om de raad de gelegenheid te bieden om een zienswijze in te dienen over het conceptjaarverslag 2021 en over de concept-regionale agenda 2023-2025 en begroting 2023-2026 van de Groene Metropoolregio.

Argumenten

1.1 De jaarstukken 2021 geven een getrouw beeld van de uitgevoerde activiteiten en bekostiging

De jaarstukken 2021 zijn de eerste inhoudelijke en financiële verslagen van de GMR en betreffen het opbouwjaar van de organisatie.

De begroting 2021 kende alleen de baten en lasten van het op te richten regiobureau. Hiervoor hadden de 18 gemeenteraden eind 2020 middelen beschikbaar gesteld. Voor de opgaven is in 2021 het principe van het 'ingroeimodel' gehanteerd. In 2021 is gestart met de ambities die mogelijk waren met de financiële middelen die daar al voor beschikbaar waren vanuit het Gemeenschappelijk Orgaan of anderszins. In het jaarverslag wordt aangegeven dat dit betekent dat er voor 2021 geen volledig uitgewerkte begroting is opgesteld volgens de BBV en dat dit gevolgen heeft gehad voor de jaarstukken 2021. Een vergelijking tussen begroting en realisatie in de jaarstukken kan daardoor slechts ten dele worden gemaakt.

Ook was er in de begroting 2021 geen rekening gehouden met investeringen ten behoeve van het inrichten van het regiobureau en ontbreken daardoor de investeringskredieten. In het accountantsverslag wordt hiervan ook melding gemaakt. Met een specifieke procedure ('indemniteitsprocedure') die voorafgaand aan het vaststellen van de concept jaarstukken plaats heeft gevonden, zijn de investeringskredieten alsnog geautoriseerd en daarmee is de rechtmatigheid ook in de jaarstukken geborgd.

In dit opstartjaar 2021 heeft de GMR een goede start kunnen maken op het gebied van public affairs en lobby, waarbij ook een aantal activiteiten van het bestaande bureau Brussel werden voortgezet. Er is een regionale lobbyagenda opgesteld waarmee systematisch wordt gewerkt, in samenspraak met de regiogemeenten. In het jaarverslag worden onder meer de volgende resultaten genoemd.

- Steun van Europese Commissie voor verbetervoorstellen A12 spoorcorridor voor personenvervoer.
- lidmaatschap Europees waterstofnetwerk via gemeente Arnhem
- toekenning van een project 'Topfit', samen met Papendal en Ziekenhuis Rijnstate.
- ontwikkeling samenwerking met Duitsland.

Resultaten opgaven

In het jaarverslag worden bij de opgaven onder meer de volgende resultaten benoemd.

- Vanuit de opgave verbonden regio is in 2021 gewerkt aan het opladen van een agenda met projecten die aansluiten bij het Nationaal/provinciaal Toekomstbeeld Fiets. Ook is eind 2021 is opdracht verleend om de snelle fietsroute tussen Arnhem-Huissen te verkennen. De GMR heeft in 2021 zijn strategische agenda 'Mobiliteitshubs in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen' gepresenteerd. Gestart is met een nadere verkenning hiervoor op drie locaties: IPKW, Arnhem-Noord en Gelredome. 2021 stond daarnaast in het teken van het opstellen van onze meerjarige agenda van potentiële projecten verkeersveiligheid. Begin december zijn de gemeenten akkoord gegaan met de meerjarige agenda verkeersveiligheid.
- De opgave productieve regio heeft in 2021 een gewijzigd Regionaal Programma Werklocaties (RPW) opgeleverd. Dit is in mei vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Er is een vijftal adviezen uitgebracht vanuit het Intergemeentelijk Overleg Werklocaties (IOW)

waar het gaat om verzoeken om uitbreiding van bedrijventerreinen in de regio. Deze adviezen zijn overgenomen. Verder is een plan van aanpak gemaakt voor de vergroening van bestaande werklocaties. Vanuit productieve regio is in 2021 ook de regionale human capital agenda gemaakt, in samenspraak met veel partners in de regio. Deze komt binnenkort naar uw raad in combinatie met de Arnhemse human capital agenda.

- Binnen de opgave circulaire regio is onder meer gewerkt aan een 'circulaire impactladder' waarmee de circulariteit van bouw(projecten) gewogen kan worden. Met de ladder kunnen partijen concreet bepalen hoe circulair woningbouwplannen zijn. Een belangrijke mijlpaal was verder het vaststellen van de Regionale Energie-strategie 1.0 (RES) door 16 deelnemende gemeenten, provincie en waterschappen. De projectorganisatie is vernieuwd met het oog op de volgende fase RES2.0 en is ingebed in de Groene Metropoolorganisatie. Er is een start gemaakt met het opstellen van een Uitvoeringsplan (UVP) voor de RES 2.0.
- Bij de opgave ontspannen regio is een begin gemaakt met de uitvoering van de speerpunten. Dit heeft onder meer een handelingskader voor particuliere verhuur opgeleverd. Verder is er (samen met verbonden regio) een inventarisatie gemaakt van het recreatieve routenetwerk Arnhem-Nijmegen. Er is een opdracht gemaakt voor het toeristisch profiel op basis van beleavingsgebieden. Er is daarnaast gewerkt aan een kader voor de uitvoering van het Transformatievoorstel cultuur ter voorbereiding op de subsidieaanvraag bij de provincie voor € 1,3 miljoen.
- De activiteiten van de groene groeiregio richtten zich in 2021 op de woondeal en de verstedelijkingsstrategie. Er zijn vier nieuwe projecten toegevoegd aan de lijst Woningbouwimpuls (Wbi) projecten. Dit brengt het totaal op bijna 5.000 woningen die versneld gerealiseerd worden. Voor de stikstofaanpak is een projectregisseur ingezet die de regionale strategie uitwerkt om zo tot afspraken te komen in de regio en met provincie Gelderland. In het najaar van 2021 is door de gemeenteraden het eerste deel van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley vastgesteld, het Verstedelijkingsconcept. Ook Provinciale Staten van Gelderland en Utrecht stemden in. Hierna is gestart met het concretiseren in acht verschillende deelgebieden, de zogenaamde gebiedsuitwerkingen.

1.2 De bestemming van het positieve resultaat is goed onderbouwd

De jaarrekening 2021 heeft een positief resultaat van € 331.012,- In de jaarrekening is een voorstel opgenomen om

- de algemene reserve te verhogen met €100.000 (conform art.31 GR) en
- een bestemmingsreserve te vormen van €231.012 voor verder inrichten regiobureau en versneld uitvoeren van de volgende activiteiten in het lopende begrotingsjaar 2022:
- Position paper Logistiek
- Groen/blauw raamwerk
- Kwartier maken circulair bouwen.

Het AB legt dit aan de regiogemeenten voor. In het memo "Onderbouwing rekening overschot" wordt dit voorstel als volgt toegelicht.

- De dotatie aan de algemene reserve is in lijn met het gestelde en toegestane in de gemeenschappelijke regeling.
- De vorming van de bestemmingsreserve ten aanzien van de opbouw van het regiobureau wordt verantwoord vanwege de vertraagde organisatieopbouw in 2021 en de rem op de uitgaven in het tweede half jaar 2021. De opgavebudgetten waren bij meerdere gemeenten

ondergebracht waardoor er geen overzicht was. De keuze is gemaakt om in het 2e half jaar extra kritisch te zijn op het doen van uitgaven of het aangaan van verplichtingen; de hand werd stevig op de knip gehouden. Door de vertraagde start en een rem op de uitgaven in het tweede half jaar kan 2021 worden afgesloten met een positief rekeningresultaat voor het bedrijfsbureau.

- Ook het versnellen van enkele speerpunten binnen de opgaven (circa €130.000,-) wordt in het memo onderbouwd. De betreffende speerpunten zijn in de eerste maanden van 2022 qua uitwerking al verder gevorderd dan was voorzien. Binnen de begroting 2022 zijn onvoldoende middelen opgenomen om de gedeelde ambitie en de gewenste versnelling te faciliteren.
- Met de inzet van het rekeningresultaat is het mogelijk de energie die nu in deze projecten zit vast te houden. Bijkomend voordeel is ook dat een grotere inzet vanuit de samenwerkende gemeenten in 2022 leidt tot een grotere provinciale bijdrage.

In de zienswijze geven wij aan dat we met deze bestemming akkoord gaan. Daarmee geven we een positieve zienswijze af op de jaarstukken.

Regionale agenda en begroting

1.3 De ambities en speerpunten in de regionale agenda zijn voor Arnhem van belang en een logische voortzetting van de regionale agenda 2022

De regionale agenda en de begroting 2023 zijn meerjarig opgesteld en vervat in één document. De concept regionale agenda bevat een overzicht van de speerpunten en activiteiten per opgave. De conceptbegroting 2022-2026 vormt de financiële vertaling van de inhoudelijke ambities.

- Ambitie helder beschreven, agenda bouwt voort op 2022

In onze zienswijze spreken wij ons positief uit over deze eerste meerjarige regionale agenda en begroting 2023-2025. De inleidende hoofdstukken brengen de ambities van de Groene Metropoolregio opnieuw voor het voetlicht, met de grote opgaven waar we als regio voor staan als belangrijke drijfveren en urgentie om deze samenwerking met energie voort te zetten. Er is sprake van consistente doorontwikkeling op de ingeslagen weg in 2021 en 2022. De regionale agenda geeft mede uitvoering aan de eigen Arnhemse ambities, onder meer: versnellen energietransitie, voldoende woningen, fietsbereikbaarheid, duurzame mobiliteit, het passend maken van vraag- en aanbod op de arbeidsmarkt (regionale human capital agenda), een circulaire economie, stimuleren midden- en klein bedrijf, behoud van groene leefomgeving en erfgoed, toegankelijk en breder cultuuraanbod. De resultaten landen in onze stad, bij onze inwoners.

- Grote maatschappelijke opgaven vragen om een regionale aanpak

Voor veel maatschappelijke opgaven geldt dat we op regionale schaal beter in staat zijn om deze te organiseren, dan als we de opgave alleen lokaal zouden oppakken:

- Vanwege gemeentegrensoverschrijdende relaties en effecten zoals bij verkeer, wonen, economie en arbeidsmarkt, energietransitie, natuur en landschap. Om deze reden is een bovenlokale aanpak nodig voor het efficiënt en effectief in beeld brengen van relaties, problematiek/uitdagingen en oplossingsrichtingen.

- Omdat we door de regionale schaal massa kunnen creëren. Afspraken met partijen rondom circulaire bouw en infra, grondstoffen en ketens maak je niet als individuele gemeente. Door gezamenlijk één lijn te hanteren is duidelijk aan welke eisen marktpartijen moeten voldoen.
- Samen bereiken we hierdoor meer, dan als we als losse gemeenten zouden opereren. De regio helpt gezamenlijke kaders tot stand te brengen, zodat gemeenten hun eigen activiteiten beter en gericht kunnen realiseren. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het verstedelijkingsconcept, het Regionale Programma Werklocaties (RPW), de Regionale Energie Strategie (RES) en het groen-blauw raamwerk.

Hieronder een schets van de opgaven vanuit Arnhems perspectief. Specifieke opmerkingen per opgave die gericht zijn op verduidelijking en aanscherping van de regionale agenda hebben we opgenomen in een bijlage bij de zienswijzebrief. \Deze zijn hieronder weggelaten.

In de **opgave verbonden regio** werkt Arnhem samen met de regiogemeenten aan betere en duurzame verbindingen en vervoersmogelijkheden in en rond de stad, bijvoorbeeld het realiseren van een beter regionaal fietspadennetwerk; ook aan verbindingen voor spoor- en wegvervoer met de Randstad en Duitsland. In regioverband wordt ook gelobbyd en gewerkt aan goede afspraken met het Rijk hierover. De opgave verbonden regio zet voor het overgrote deel de koers voort die in 2019 is ingezet met het ambitiesdocument 'Duurzame mobiliteit en bereikbaarheid'. De regionale agenda voor 2023 bevat dan ook dezelfde speerpunten als in 2022, namelijk:

- speerpuntgebiedsgerichte corridoraanpak;
- speerpunt regionaal (snel)fietspadennetwerk;
- speerpunt hubs en knooppunten;
- speerpunt gedragsaanpak en duurzame mobiliteit;
- speerpunt verkeersveiligheid.

Deze opgaven passen goed bij onze gemeentelijke ambities en opgaven. Hier ligt ook een verbinding met de regionale opgave Groene Groeiregio, die gericht is op een goede ruimtelijke inpassing van woon- en werklocaties en de bijbehorende infrastructuur, in samenhang met een gezonde leefomgeving.

Binnen de **opgave productieve regio** werkt Arnhem samen met de regiogemeenten, kennisinstellingen en bedrijfsleven onder andere aan meer banen, het verbeteren en verduurzamen van de werklocaties, het stimuleren van het ondernemerschap in het MKB en een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De speerpunten en activiteiten bouwen voort op de ingezette koers uit 2022 en het zijn ook gezien vanuit de Arnhemse economische agenda de goede thema's:

- speerpunt stimuleren ondernemerschap MKB;
- speerpunt human capital;
- speerpunt doorontwikkeling health & hightech en energy tot (inter)nationale clusters;
- speerpunt toekomstbestendige werklocaties

In de agenda voor 2022 was 'duurzame logistiek' nog een speerpunt onder de opgave productieve regio. Er is inmiddels een strategie en gezamenlijke koers voor duurzame logistiek uitgewerkt. Het onderwerp en ook de bekostiging ervan worden verdeeld over de verschillende opgaven.

Het speerpunt doorontwikkeling health & hightech en energy tot (inter)nationale clusters ligt qua uitvoering vooral bij de Economic Board en richt zich op het versterken van het innovatief vermogen en clustervorming. Onze algemene indruk van het speerpunt toekomstige werklocaties, stimuleren ondernemerschap MKB en human capital is dat dit voor Arnhem herkenbare en benodigde ontwikkelingen en acties zijn.

De regionale agenda bevat voor de **opgave circulaire regio** vier speerpunten. Ook hier zet de regionale agenda de huidige koers voort.

- speerpunt circulaire bouw en infrastructuur;
- speerpunt circulaire economie: grondstoffen en ketens
- speerpunt water en klimaatadaptatie
- speerpunt transitie naar duurzame energie

Met de opgave circulaire regio voeren we een deel van onze duurzaamheidsopgave gezamenlijk uit met de regiogemeenten, onder andere via de Regionale energiestrategie (RES). We werken op regionale schaal al een aantal jaren samen op het gebied van duurzaamheid. De regionale agenda bevat voor de opgave circulaire regio vier speerpunten.

Het speerpunt circulaire bouw en infrastructuur draagt bij aan de Arnhemse ambities en heeft als doelen: circulaire woningbouw, alles circulair aanbesteden en het ontwikkelen van een regionaal ecosysteem om dit te faciliteren. Ook bij het speerpunt circulaire economie: grondstoffen en ketens sluiten de doelen goed aan bij ons eigen uitvoeringsprogramma. Voor wat betreft het speerpunt water en klimaatadaptatie worden de volgende activiteiten benoemd die een logische verdieping zijn op de activiteiten die voor 2021-2022 zijn genoemd. De activiteiten sluiten goed aan bij de prioriteiten die we zelf hebben gesteld met betrekking tot klimaatadaptatie, zowel in onze eigen strategie als de RAS en zijn wat ons betreft ook de belangrijkste focuspunten voor nu in de regio. Ten aanzien van het speerpunt energietransitie heeft de regionale samenwerking in de afgelopen jaren geleid tot meerdere goede resultaten. De Regionale energiestrategie 1.0 is opgesteld en unaniem vastgesteld, met een goed bod als bijdrage aan het landelijke Klimaatakkoord. De regionale inkoop van elektriciteit heeft geleid tot het inkopen van elektriciteit die per maart 2022 100% opgewekt wordt binnen de regio.

De **opgave ontspannen regio** bestaat uit vier speerpunten:

- speerpunt duurzaam toerisme;
- speerpunt bruisende binnensteden en krachtige kernen;
- speerpunt groen-blauw raamwerk;
- speerpunt cultuur en erfgoed;

De agenda is herkenbaar en logisch. De projecten zijn van toegevoegde waarde voor Arnhem. Binnen de opgaven ontspannen regio wordt in de regionale agenda 2023-2025 de stap van visievorming en planvorming naar uitvoering gezet. De agenda bouwt logisch voort op de voorgaande jaren. Bij het speerpunt duurzaam toerisme zit voor Arnhem de winst in betere afstemming met uitvoeringsorganisaties en de doorontwikkeling van het routesysteem in de regio. Binnen het speerpunt groen-blauw raamwerk wordt voor 2023-2025 een uitvoeringsagenda opgesteld. Het raamwerk vormt een belangrijke randvoorwaarde voor (stedelijke) groei in goede balans met een aantrekkelijke en prettige leefomgeving en een gezonde natuur. De relatie met andere opgaven, waaronder de Groene Groei is hierin belangrijk. Voor het speerpunt cultuur en erfgoed vormt het transformatievoorstel cultuurregio 025 de (financiële) basis. De komende jaren wordt er samen met de provincie geïnvesteerd in

vijf actielijnen. Het speerpunt bruisende binnensteden en krachtige kernen is nog in ontwikkeling. Het richt zich onder meer op een sterk en complementair aanbod van voorzieningen in onze binnensteden en centra van kernen

De **opgave groene groeiregio** bestaat uit de volgende speerpunten:

- speerpunt wonen in balans; versnellen van de woningbouw;
- speerpunt leefomgeving; verbinden van de ruimtelijke opgaven;

Vanuit deze twee speerpunten geeft de opgave Groene groeiregio uitvoering aan de volkshuisvestelijke/wonen opgave in combinatie met de ruimtelijke ontwikkelingsopgave in de regio. De eerste opgave vindt zijn beslag in de Woondeal Arnhem- Nijmegen. De uitvoering richt zich op de versnelling van de woningbouw om zo de grote woningbehoefte in onze regio te verlichten. De werkzaamheden zijn met name gericht op de korte termijn (nadruk tot 2025-2030). De tweede opgave krijgt uitvoering via de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley (ANF). Deze integrale strategie geeft inzicht in de woon- en werklocaties tot 2040, rekening houdend met aspecten op het gebied van wonen, economie, mobiliteit en leefomgeving. Vanuit de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) werkt het Rijk met Woondeals en Verstedelijkingsstrategieën. Ook binnen de Groene groeiregio worden deze twee met elkaar verbonden.

Wij kunnen ons vinden in de koers van deze opgave die voortbouwt op de strategie, met de verstedelijkingsstrategie en de woondeal, die de afgelopen jaren is ingezet waarbij voldoende wendbaarheid behouden moet worden om uitvoering te geven aan het te sluiten verstedelijkingsakkoord en uitvoeringsprogramma in 2022.

1.4 *De regionale agenda vormt goede basis voor lobby en samenwerking met partners*

De regionale agenda geeft een goed inzicht in de inspanningen die worden verricht op lobbygebied. De regionale agenda zorgt ervoor dat de regio een stevige partner is in de samenwerking met Provincie, Rijk, Europa en anderen en een krachtiger lobby kan voeren. Er ligt een heldere lobbyagenda onder en er wordt consistent naar gehandeld, ook in samenspraak met partners als provincie Gelderland en The Economie board en de regio Food Valley.

Met een robuuste agenda kunnen we een krachtige lobby voeren en een serieuze partner zijn in de samenwerking met provincie, Rijk en andere partners. Samen met de provincie Gelderland en The Economic Board is in 2021 gewerkt aan een Bestuursakkoord met een gezamenlijke investeringsagenda. De provincie Gelderland gaat via de investeringsagenda bijdragen aan de regionale agenda. Een aantal bijdragen zijn al in de begroting van de GMR verwerkt. De provincie heeft de intentie om zoveel aan de projecten bij te dragen - mits deze bijdragen aan de provinciale doelen -, dat de optelsom uitkomt op een verdubbeling van de bijdrage van de gemeenten aan de vijf opgaven van de GMR.

Voorbeelden van concrete resultaten die de GMR met partners heeft bereikt:

- Mede dankzij de Woondeal Arnhem-Nijmegen is voor circa 28 miljoen euro Woningbouwimpulsgelden toegekend aan vijf grote ontwikkelprojecten in de regio Arnhem Nijmegen voor de bouw van 4.909 woningen.
- In 2021 is mede door onze lobby door het ministerie van I en W een proces opgestart om de spoorcorridor A12 (Utrecht-Arnhem-Duitse grens) op te pakken.

- Verder heeft de regio Europese tussenresultaten geboekt op internationaal spoor (steun Europese Commissie voor Nederlands plan A12 spoorcorridor), energie (projectontwikkeling in nieuw Europees waterstofnetwerk), circulair (EU-project circulair bouwen stationsomgeving) en health (ontwikkeling Europees health netwerk, project TopFit).

1.5 Kostenverhoging verdient meer specifieke toelichting

De opgavenbegroting laat een kostenstijging zien. Dit wordt in de begroting deels verklaard uit indexering, deels uit het 'intillen' van middelen in de regionale begroting die we als regiogemeenten al samen op brachten, deels uit het feit dat plannen in de uitvoeringsfase komen, projecten concreter worden en speerpunten intensiever worden opgepakt. Daarnaast is er het aparte document "Onderbouwing ontwikkeling inwonersbijdrage 2023" met een nadere toelichting waarin u laat zien hoe de verhoging van €0,94 is opgebouwd.

Het verschil inwonerbijdrage 2023 t.o.v. 2022 = € 0,94

Waarvan: Indexatie (totaal regiobureau en opgaven) = € 0,18

Realistischer begroten = € 0,14

Verklaring grote posten = € 0,62

In de notitie worden de grote posten nader toegelicht. De huidige 'uitzetting' van de begroting is volgens de GMR ook te wijten is aan de opstartperiode; het gegeven dat er nu na een jaar meer zicht is op wat feitelijk nodig is om de speerpunten en activiteiten te kunnen waarmaken en er dus inzichtelijker begroot kan worden.

Verder kondigt het AB in zijn aanbestedingsbrief bij de regionale agenda een bestedingsplan aan voor medio september, waarin per opgave de activiteiten, kosten en te behalen resultaten voor het komende jaar meer in detail beschreven zullen worden.

In de zienswijzebrief merken we over de kostenstijging het volgende op.

- We vinden de onderbouwing van de verhoogde inwonersbijdrage te globaal, in de begroting zelf en in de betreffende notitie. Het geeft een indruk van de oorzaken van de verhoging plus een aantal voorbeelden. We missen hier de scherppte die we nodig hebben om een goede afweging te maken.
- We zouden daarom graag zien dat de aparte onderbouwing in de begroting zelf wordt verwerkt en daar als heldere toelichting wordt gepresenteerd, zo mogelijk per opgave. Waar wordt het extra geld aan besteed en wat levert het ons op?
- Het nog op te stellen bestedingsplan wordt medio september opgeleverd en zal de activiteiten, kosten en te behalen resultaten meer gedetailleerd beschrijven. Voor de 'nieuwe kosten' vragen we u dit in de begroting al zo helder mogelijk te maken.

We geven verder aan dat we het niet vanzelfsprekend vinden om de regionale begroting en -activiteiten jaarlijks te laten groeien. De onderbouwing en urgentie moet daarbij altijd stevig zijn, de agenda uitnodigend en urgent, zodat de regiogemeenten een goede afweging kunnen maken.

1.6 *Intentie om in te tekenen op alle vijf de opgaven*

We geven in onze zienswijze wel aan dat we de intentie hebben om in te tekenen op de vijf opgaven. De GMR zet immers op hoofdlijn de agenda voort zoals die in 2022 is ingezet en waarvoor Arnhem toen integraal heeft ingetekend.

Het finale besluit hierover wordt in het najaar, voorzien van een financiële onderbouwing, aan uw raad voorgelegd in relatie tot de besluitvorming over de Arnhemse begroting 2023.

Kanttekeningen en risico's

- 1.6 In het najaar gaan alle gemeenten definitief intekenen op de opgaven. Als gemeenten niet intekenen op een opgave dan kan dit gevolgen hebben voor de uitvoering van de activiteiten binnen een opgave.

De regiogemeenten wordt gevraagd om meerjarig in te tekenen op de opgaven in deze regionale agenda. Vervolgens wordt deze regionale agenda elk voorjaar geactualiseerd. Als de actualiteit aanleiding geeft tot het aanpassen van de opgave-overeenkomst, dan wordt dit meegenomen in de geactualiseerde regionale agenda in het voorjaar. De gemeenten krijgen dan ook opnieuw de gelegenheid om in te tekenen voor (dat deel van) de opgave.

In de zienswijze wordt specifiek aandacht gevraagd voor het feit dat eventuele kosten voor de RES vanaf 2023 nog niet zijn begroot in de inwonersbijdrage van € 0,93 voor circulaire regio. Dit kan als gevolg hebben dat in 2023 net als in 2022 een incidentele bijdrage gevraagd wordt van alle deelnemende gemeenten, afhankelijk van de middelen die het Rijk aan de regio beschikbaar gaat stellen. In de paragraaf financiën wordt hierop voorgesorteerd.

Participatie

De regionale agenda is een 'update' en verdere uitwerking van de regionale agenda 2022. Deze is in de afgelopen twee jaar in brede samenwerking met gemeenteraden, colleges, provincie Gelderland, Economic Board en maatschappelijke partners tot stand gekomen. De 18 gemeenten hebben ook nu weer via de bestuurlijke opgaveteams en portefeuillehouders overleggen hun input geleverd aan de regionale agenda 2023-2025. De activiteiten en projecten die vanuit deze agenda zullen worden uitgevoerd, zullen, afhankelijk van de inhoud ervan samen met relevante partners worden uitgevoerd.

De GMR heeft de concept regionale agenda en -begroting 2023-2025 opgesteld in samenspraak met de bestuurlijke teams rond de vijf opgaven alle deelnemende gemeenten. Daarover is zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau overeenstemming. De griffiers van de regiogemeenten organiseren op 2 juni 2022 een informatiebijeenkomst voor de gemeenteraden van de 18 gemeenten.

De regioagendacommissie van raadsleden is betrokken bij de procesmatige voorbereiding en planning van besluitvorming in raden. De regioagendacommissie heeft als rol het scheppen van juiste randvoorwaarden voor kader stellende en controlerende taak van de raden in relatie tot de Groene Metropoolregio.

Financiën

Regionale agenda en begroting

De regionale agenda en begroting zijn zoals aangegeven meerjarig uitgewerkt.

Er worden op dit moment nog geen financiële besluiten gevraagd. Wel geven wij u hier graag inzicht in de opbouw van de financiën GMR en onder voorbehoud inzicht in de financiële consequenties van deze concept regionale agenda voor Arnhem.

De financiën GMR betreffen de basisfinanciering, de bijdrage voor The Economic Board én de opgavenfinanciering.

In de basisfinanciering wordt geheel voorzien vanuit de 18 regiogemeenten naar rato van inwonertal. Deze is met ingang van 2023 €2,57 per inwoner en betreft de bijdrage voor het regiobureau. Het regiobureau is belast met het bevorderen en faciliteren van samenwerking en het bestuur, het regisseren van de uitvoering van de opgaven en met het profileren en positioneren van de regio. De hoogte van de basisfinanciering is in december 2020 door de 18 gemeenteraden vastgesteld bij de oprichting van de GMR. In 2023 is dit inclusief een verhoging van €0,07. Dit betreft een indexatie van de bedragen in 2021 en 2022. De jaarlijkse bijdrage aan de Economic Board bedraagt €1,- per inwoner. De Arnhemse gemeenteraad heeft in deze december 2020 besloten dit bedrag ter beschikking te stellen voor de periode 2021-2025.

De conceptbegroting geeft, naast de kosten voor het regiobureau, inzicht in de bijdrage voor de vijf opgaven. De zogenaamde opgavenfinanciering betreft de financiële vertaling van de regionale agenda met de vijf inhoudelijke opgaven van de GMR. Het bedrag voor de opgaven bedraagt in de conceptbegroting voor 2023 € 5,10 per inwoner. De concept regionale agenda vormt de inhoudelijke onderbouwing voor de bijdrage per opgave.

Zoals bij het aangaan van de versterkte regionale samenwerking is afgesproken, beslissen de 18 gemeenteraden over deelname aan de opgaven, de gevraagde middelen en het mandaat dat ten aanzien van de uitvoering wordt meegegeven. Besluitvorming hierover vindt plaats in de 2e helft van 2022 nadat het algemeen bestuur de definitieve regionale agenda 2022 heeft vastgesteld. Een meerjarige regionale agenda betekent ook dat de gemeenteraden wordt gevraagd om voor een periode van 3 jaar in te tekenen.

Ter informatie geven wij u hierbij het beeld van de ontwikkeling van het bedrag per inwoner bij deze concept regionale agenda en begroting.

Bijdrage per inwoner	2022	2023	2024	2025	2026
Regiobureau	€2,50	€2,57	€2,62	€2,68	€2,68
Verbonden regio	€1,30	€1,51	€1,53	€1,49	€1,49
Productieve regio	€0,73	€0,97	€1,00	€1,02	€1,02
Circulaire Regio	€0,81	€0,93	€0,95	€0,97	€0,97
Ontspannen regio	€0,57	€0,65	€0,67	€0,68	€0,68
Groene Groei Regio	€0,82	€1,04	€1,07	€1,09	€1,09
	€4,23	€5,10	€5,21	€5,26	€5,26
<i>Totaal voor de jaren</i>	€6,73	€7,67	€7,83	€7,93	€7,93

In de bijlage 'financiële doorkijk Arnhem' bij dit raadsvoorstel kunt u zien welke bedragen hierbij horen in Arnhem, welk deel hiervan al in de Arnhemse begroting zijn opgenomen, en hoe zich dit ontwikkelt tot 2026. In deze tabel wordt zichtbaar dat de nog niet begrootte middelen oplopen van €201.000 in 2023 tot €245.000 in 2026. We zullen in het najaar een voorstel voorleggen voor de besluitvorming over het intekenen op de opgaven met een dekkingsvoorstel in relatie tot de Arnhemse begroting. Het streven is de extra bedragen te dekken vanuit de bestaande programma's. De verwachting is echter dat deze daarin niet kunnen volledig kunnen voorzien en dat voor de resterende bedragen dan een beroep zal worden gedaan op de algemene middelen

In het overzicht is nog een nog apart een bedrag van €50.000 euro per jaar voorzien voor de RES. Dit bedrag is gelijk aan de extra bijdrage die in 2022 is gedaan. Dit bedrag is nu nog niet in de regionale begroting opgenomen. De verwachting is dat dit de komende jaren wel gebeurt of anders zullen deze kosten steeds apart van de regionale agenda in rekening worden gebracht aan de regiogemeenten. Daarom zijn ze in dit overzicht meegenomen alsnog te begroten kosten. Mochten er in 2023 voldoende middelen van het Rijk komen voor de RES, dan hoeven we dit bedrag niet te benutten.

Uitvoering

Als de raad positief over de zienswijze besluit, zal deze naar het Algemeen Bestuur van de regio worden toegestuurd. Het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio zal op basis van de ingediende zienswijzen van de regiogemeenten definitieve jaarstukken opstellen en een definitieve regionale agenda en begroting alsmede het aangekondigde bestedingsplan. Het Algemeen Bestuur zal de gemeenten via een zienswijzennota informeren over wat er met de reacties en opmerkingen is gedaan.

Aan de hand van de definitieve regionale agenda en begroting wordt de raden gevraagd om in te tekenen op de opgaven.

Communicatie

Publicatie vindt plaats via de gebruikelijke weg.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Raadsvoorstel zienswijze jaarverslag 2021, regionale agenda 2023-2025 en begroting 2023-2026 GMR
- Bijlage bij raadsvoorstel overzicht financiën
- Brief zienswijze concept jaarverslag 2021, regionale agenda 2023-2025 en begroting 2023-2026 GMR
- Aanbiedingsbrief concept jaarstukken 2021 GMR
- Concept jaarstukken 2021
- Accountantsverslag 2021
- Controleverklaring 2021
- Memo onderbouwing rekeningoverschot
- Aanbiedingsbrief concept regionale agenda 2023-2025 en begroting 2023-2026 GMR
- Concept regionale agenda 2023-2025 en begroting 2023-2026 GMR
- Memo onderbouwing ontwikkeling inwonersbijdrage 2023
- Memo overzicht inwonersbijdragen
- Opgaveovereenkomst Verbonden regio
- Opgaveovereenkomst Productieve regio
- Opgaveovereenkomst Circulaire regio
- Opgaveovereenkomst Ontspannen regio
- Opgaveovereenkomst Groene groeiregio
- Algemene voorwaarden opgaven

Besluit van

Zaaknummer

651748

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 mei 2022, nummer: 651748

gelet op artikel 35 van de Gemeentewet; gelezen de brief van het bestuur van het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio d.d. 15 april 2022 en gelet op artikel 35 van de Wgr, alsmede op artikel 20 en 27 de Gemeenschappelijke Regeling Arnhem-Nijmegen,

besluit:

1. In te stemmen met de zienswijze op het concept jaarverslag 2021, de concept regionale agenda en -begroting 2023-2025 van de Groene Metropoolregio.

De griffier,

De voorzitter,